

Brexit - en fråga om hjärta eller hjärna

Dagens Samhälle den 14 juni 2016

Den 23 juni går väljarna i Storbritannien till valurnorna för att rösta om huruvida landet ska stanna kvar i unionen eller inte. Opinionsmätningarna svajar fram och tillbaka men en sak är säker: det som i höstas såg ut att bli en promenadseger för EU-förespråkarna är nu en helt öppen historia.

Det finns alltså en reell chans att britterna nästa vecka faktiskt väljer att avsluta sitt turbulenta förhållande med den europeiska gemenskapen, som inleddes för 43 år sedan.

Efter åtta år i Cambridge och London har britternas ambivalens smittat också mig. Bryssels klåfingrighet och kontinentens ekonomiska skleros har förvandlat mitt tidigare behårda stöd för unionen till ett allt starkare tvivel om vad mitt nuvarande hemland egentligen har där att göra. Varför stanna på ett skepp som bara verkar driva allt snabbare mot avgrunden?

Men att låta magkänslan styra politiska ställningstaganden får också konsekvenser. Rapport efter rapport som har släppts under våren finner alla samma sak: att lämna EU skulle sannolikt ha negativa effekter på ekonomin i både Storbritannien och resten av unionen i stort. Geopolitiskt är det troligtvis bara Ryssland som skulle gynnas.

Inte minst skulle Sverige sannolikt drabbas hårt. Storbritannien är vår fjärde största exportmarknad – och Stockholms enskilt största – samt en viktig bundsförvant i omröstningar inom EU. Lämna britterna förlorar alltså även Sverige, både ekonomiskt och politiskt.

Dessutom är alternativet till EU-medlemskapet höjt i dunkel. Brexitkampanjen är en brokig koalition som inkluderar allt ifrån frihandelsvänliga kosmopoliter till protektionistiska populisterna. Ingen har presenterat en tydlig plan för hur framtiden utanför unionen kommer att se ut.

I stället appellerar kampanjen till väljarkåren på känslomässig basis om en nationell frigörelse från europeiska byråkrater. Alla nationalekonomiska och säkerhetspolitiska analyser viftas samtidigt bort som skrämselfpropaganda och produkter av särintressen.

Inför den stundande "självständighetsdagen" har alltfler britter lockats av Brexitkampanjens emotionella budskap – vilket EU-förespråkarna helt och hållet saknar. Att hota med kaos är ju knappast inspirerande.

Kanske det viktigaste argumentet för att lämna är lovorden om minskad invandring. Sedan 2004 års EU-utvidgning har 1,4 miljoner migranter, jag själv inkluderad, flyttat över den Engelska kanalen – vilket har skapat allt större oro bland infödda britter.

Men samtidigt visar forskning att EU-invandringen har haft positiva effekter på statskassan, utan att öka kriminaliteten, minska jobbtillfällena bland infödda, eller öka trycket på vård och skola. Motståndet mot invandringen från Europa handlar alltså mer om känslor än om förnuft.

Även fast jag själv attraherats av idén att ta steget ut i det okända, hoppas jag därför i slutändan vakna upp på midsommarafton i ett Storbritannien som fortfarande är medlem i EU. Riskerna är helt enkelt alltför stora för att låta hjärtat styra över hjärnan i en fråga av denna magnitud.

Gabriel Heller Sahlgren, doktorand

London School of Economics och Institutet för Näringslivsforskning